

Notat om: Høringsuttalelse Horten kommune - forslag til endringer i pasientjournalloven og forskrift om IKT-standarder i helse og omsorg Horten kommune mottok den 1.7.2021 Helse og omsorgsdepartementets høringsnotat om endringer i pasientjournalloven og forskrift om IKT-standarder i helse- og omsorgstjenesten (tilgjengeliggjøring av og betaling for nasjonale e-helseløsninger mv.).

Kommunene Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Færder, Holmestrand og Horten leverer likelydende høringsvar basert på administrative vurderinger.

Horten kommunes administrative ledelse vil for det første påpeke at departementets forslag til endringer er på et område som er svært viktig for kommunenes helse- og omsorgstjenester, og at utvikling, styring og forvaltningen har stor betydning for kommunenes framtidige digitale e-helseløsninger. Uttalelser om og valg av e-helseløsninger er prinsipielle spørsmål som kommunedirektøren skal framlegge til behandling for folkevalgte organer. Når høringsnotatet kommer et par uker etter siste kommunestyremøte før sommeren og høringsfristen tilsvarende uker før første kommunestyret møtes etter sommeren, vil det ikke være mulig med en politisk behandling av forslagene. Kommunedirektøren stiller seg bare av denne grunn negativ til lov- og forskriftsendringene som har stor økonomisk og behandlingsmessig betydning for Horten kommune.

Når det gjelder forslagene har de som nevnt stor betydning for kommunen ved at de gir departementet hjemmel til i forskrift å kunne pålegge kommunen plikt til å betale for og ta i bruk nasjonale e-helseløsninger. Både pålegget om betalingsplikt og bruksplikten av løsninger som kommunen ikke selv velger, mener kommunedirektøren bryter med det kommunale selvstyret i kommuneloven § 2-1 og prinsippene for nasjonale myndigheters forhold til selvstyret i § 2-2. Departementets vurdering i høringsnotatet av disse prinsippene er svake, og Horten kommune mener at de ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å avvike selvstyrebestemmelsene.

Kommunedirektørens innvendinger mot lov- og forskriftsforslagene er også grunnet i den manglende muligheten for kommunen til å få en oversikt over konsekvensene av forslagene. Forslagene til endringer kommer allerede nå til tross for at forslaget til ny e-helselov ble trukket høsten 2020 på grunn sterke tilbakemeldinger i høringsrunden. Grunnen var at lovforslaget hadde uklare konsekvenser og uklart omfang, juridiske pålegg ville i liten grad løse helse- og omsorgssektorens utfordringer, nasjonal styring kom i konflikt med virksomhetenes ansvar for å løse samfunnsoppgaver og betalingsplikt innenfor e-helse uten kompensasjon ville innebære omdisponering av ressurser fra andre tjenesteområder. Lovforslaget hadde ikke lenger støtte i Stortinget. Endringene i pasientjournalloven og IKT-forskriften svarer ikke opp i forhold til de forslagene i e-helseloven som var uklare, noe som igjen gjør at departementets høringsnotat skaper liten tillit til løsningene. Endringsforslaget kommer få dager etter Riksrevisjonens presentasjon og Riksrevisjonen Dokument 3:14(2020-2021) rapport om undersøkelse av Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med Én innbygger – én journal Dokument 3:14 (2020-2021). Helse- og omsorgsdepartementet har sendt forslagene til høring til tross for at Riksrevisjonen i pkt. 3 mener at det er kritikkverdig at mange aktører opplever at de ikke har tilstrekkelig medinnflytelse på nasjonale prioriteringer. Dette er også utdypet under pkt. 4.5.1 og 4.5.2. Riksrevisjonen har også gitt departementet og direktoratet for e-helse anbefalinger i pkt. 5.1 hvor kulepunkt 5 lyder: *• Videreføre arbeidet med nye mekanismer for prioritering og samfinansiering, og sikre aktørene medinnflytelse i denne prosessen.*

Horten kommune kjenner seg igjen i kritikken fra Riksrevisjonen til departementet, og mener at de forslagene som nå er sendt på høring med en for kort høringsfrist, bare forsterker oppfattelsen av å ikke få mulighet til å reelle innflytelse eller få tilstrekkelig tid til å utarbeide og behandle høringsuttalelser. Høringsnotatet nevner ikke prosjektet Akson, pasientjournalløsning for den

kommunale helse- og omsorgstjenesten, og det setter ikke betalings- og bruksplikten i sammenheng med dette prosjektet. Riksrevisjonen skriver at kjernen i motstanden mot e-helseloven ligger i en prinsipiell uenighet om hvordan rolle- og ansvarsfordelingen mellom nasjonalt og lokalt/regionalt nivå bør være. Kommunene skal om ikke lang tid ta stilling til Akson og egen videre forpliktende involvering i prosjektet. Når departementet velger å komme med løsninger på nytt uten vesentlige endringer fra tidligere forslag til e-helselov, har dette også virkning på kommunens tillit til utvikling, drift og finansiering av Akson. Dette vil kunne påvirke både deltakelse og tidsrammen for gjennomføring. Horten kommune anbefaler at de foreslåtte endringene ikke blir gjennomført, og at departementet sikrer er større mulighet til å se konsekvensene av e-helseløsningsforslag i framtiden.

Horten 17.august 2021

Ragnar Sundklakk, kommunedirektør i Horten.